

בג"צ 3655/15 - אויסון בע"מ נ' פורמלי בית המשפט השלום - עניינים מקומיים ירושלים

בג"צ 3655/15 - אויסון בע"מ ואח' נ' פורמלי בית המשפט השלום - עניינים מקומיים ירושלים

ואח' עליון

בג"צ 3655/15

1. אויסון בע"מ

2. אווה צרפתי

נגד

1. פורמלי בית המשפט השלום - עניינים מקומיים ירושלים

2. מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

[01.09.2015]

כבוד השופט י' דנציגר

כבוד השופט י' עמית

כבוד השופט צ' זילברטל

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרות:

עו"ד אריאל פופר

בשם המשיבה 2:

עו"ד מירב ברדס

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

עניינה של העתירה שלפנינו הוא בבקשת העותרות להורות לבית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים לנמק מדוע לא יבוטלו או ישובו החלטותיו בת"פ 2097/14 מיום 4.5.2015, אשר בה נדחתה בקשת העותרות לזימון מספר עדים מטעמן, ומיום 17.5.2015 בגדרה נדחתה בבקשת העותרות לשקול מחדש את זימונו של עד ספציפי להוכחת טענותיהן המקדמיות. תמצית הרקע והליכים קודמים

1. כנגד העותרות הוצא ביום 10.12.2012 צו שיפוטי להפסקת עבודות פיתוח שטח ובניית תבניות קבורה מבטון בהר המנוחות שבגבעת שאול בלא היתר. ביום 4.3.2014 הגישה המדינה, המשיבה 2 (להלן: המשיבה), כתב אישום בת"פ 2097/14 כנגד העותרות לבית המשפט לעניינים מקומיים, בגין המשך העבודות בהר המנוחות שמטרתן הכשרת שטחי קבורה והפרת הצו השיפוטי כאמור. כעולה מכתב האישום, נכון לחודש ינואר 2014 הונחו כ-216 תבניות קבורה ובהמשך הוקמו 26 מצבות.
2. ביום 16.4.2014 הגישו העותרות בקשה לביטול כתב האישום נגדן, ולקבלת סעד של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982 (להלן: החוק). בבקשה טענו העותרות כי יש לבטל את האישום כנגדן בשל אפליה בדרישת הרישוי, שכן הדרישה להיתרי בניה לקבורת שדה אינה מיושמת מזה 60 שנה, וכן טענו לאכיפה בררנית מצד המשיבה. לצורך הוכחת טענותיהן הגישו העותרות ביום 9.3.2015 בקשה לזימון 17 עדים מטעמן. בתגובה לבקשה ביקשה המשיבה כי העותרות תנמקנה את הצורך בזימון של אותם העדים, תוך שטענה כי אין לקבל את טענת העותרות לאפליה בדרישה לרישוי במסגרת טענת הגנה מן הצדק. ביום 12.4.2015 הגישו העותרות בקשה מפורטת באשר לכל עד ועד שנדרש מטעמן, כאשר הפעם נתבקש לזמן 20 עדים.
3. ביום 25.3.2015 דן בית המשפט לעניינים מקומיים בטענות המקדמיות שהעלו העותרות, ובבקשת זימון העדים מטעמן. בית המשפט פסק כי הטענה בדבר אפליה בהליכי הרישוי הינה סוגיה מנהלית בלבד, ומשכך, אין היא יכולה להיכנס בגדרי טענת הגנה מן הצדק. זאת משום, שלעותרות קיים סעד משפטי להגשת עתירה מנהלית בעניין דנן. צוין כי על העותרות לפנות לערכאה המוסמכת לדון בשאלה זו, שהיא בית המשפט לעניינים מינהליים או בג"ץ, על פי הנסיבות. באשר לבקשה לזימון עדים, ציין בית המשפט כי ככלל יש ללכת לקראת מי שמבקש לזמן עדים לתמיכה בטענותיו, אלא אם הזמנת העדים אינה יכולה לסייע לבית המשפט להכריע בסוגיה שלפניו. משנקבע כי טענות העותרות לעצם דרישת הרישוי אינן עומדות להכרעה, דחה בית המשפט את בקשתן לזמן את העדים המבוקשים לצורך הדיון בסוגיה זו. מנגד, באשר לעדים שזימוןם התבקש בנוגע לסוגיית האכיפה הבררנית, נקבע כי יש לזמן כל עד אשר יכול לסייע לעותרות להוכיח טענה זו.
4. ביום 4.5.2015 דן בית המשפט לעניינים מקומיים בבקשה לזימון עדים מטעמן של העותרות, תוך שציין כי בהתאם להחלטות קודמות יש לזמן אך את העדים באשר לטענה בדבר אכיפה בררנית. בהמשך לכך נימק בית המשפט בהחלטתו מי מרשימת העדים שהוגשה רלבנטי לסוגיה שלפניו, ומכאן שיש לזמנו. כעולה מהעתירה, העותרות השיגו על הקביעה ביחס לעד מר קובי כחלון, סגן ראש העיר (להלן: העד כחלון), שלגביו נקבע כי אין לזמנו משום שעדותו נוגעת למדיניות הרישוי ולכן אינה רלבנטית להליך. ביום 17.5.2015 דחה בית המשפט את השגת העותרות, תוך שציין כי ניתנה החלטה מפורטת ומנומקת, כי בית המשפט אינו משמש כערכאת ערעור על עצמו וכי אין הליך "עיון חוזר" בעניין זה.
5. כעולה מהתשובה לעתירה, העותרות הגישו לבית המשפט לעניינים מקומיים בקשה נוספת לבחינת זימונו של העד כחלון, ובהחלטתו מיום 18.5.2015 קבע בית המשפט כי "בשלב זה נוכח הבקשה ונימוקיה לא ברור חלקו של מר כחלון בעניין האכיפה...". משכך, נקבע כי העותרות תוכלנה להעלות טיעונים נוספים בעניינו במהלך הדיון שנקבע ליום 15.7.2015, מיד לאחר שתינתן תשובה מטעמן לכתב האישום. כאן ראוי לציין, כי העתירה הוגשה ביום 27.5.2015 בטרם התקיים דיון זה.

מכאן העתירה שלפנינו.

תמצית טיעוני הצדדים

6. העותרות טוענות כי החלטותיו של בית המשפט לעניינים מקומיים למנוע את זימון העדים מטעמן, ניתנו תוך חריגה מסמכות ותוך פגיעה בזכויות היסוד שלהן כנאשמות בהליך פלילי. נטען כי זכותן לזמן עדים מטעמן לשם הוכחת חפותן, היא זכות יסוד מוגנת בהליך הפלילי, ולבית המשפט שיקול דעת מצומצם בבואו לפגוע בה. לפיכך, טוענות העותרות כי שגה בית המשפט עת מנע מהן זימון עדים עוד בטרם הוקרא כתב האישום וניתנה תשובתן לכתב האישום בהליך, ובנוסף איפשר למשיבה לברור את העדים שיזמנו. יתר על כן, נטען כי הנימוק להחלטת בית המשפט שלא לשקול בשנית את זימונו של העד כחלון אינה סבירה בהליך הפלילי, ופוגעת בזכותן של העותרות להתגונן. לגופן של ההחלטות, טוענות העותרות כי הנימוק שבעטיו נדחתה בקשתן להעיד עדים לצורך הוכחת טענת האפליה בהליכי הרישוי, אינו יכול להתקבל משום שכנטען, לא ברור על מה נסמך בית המשפט בסיווג העדים, מבלי שנחשף לתוכן עדותם ולחוות הדעת מטעם חלקם. על כן טוענות העותרות כי הסייג המנוי בחוק לאי זימונו של עד לא התקיים במקרה דנא. בכל אלה, כך נטען, יש כדי להוות את המקרה החריג בו יתערב בית משפט זה בהחלטת ביניים בהליך הפלילי, לשם עשיית צדק ומניעת פגיעה בלתי הפיכה שלא ניתן יהא לתקנה במסגרת ערעור בסוף ההליך.

7. במענה לעתירה טוענת המשיבה כי דין העתירה להידחות על הסף בשל חוסר סמכות. זאת, משום שמדובר בהחלטה שיפוטית שאינה סופית, כפי שעולה מהחלטת בית המשפט מיום 18.5.2015, וכן משום שבג"ץ דן בענייני חריגה מסמכות וחוסר סבירות בהתנהלות הרשות, עניינים שאינם עולים במקרה דנן. במקרה שלפנינו, כך נטען, החלטת בית המשפט ניתנה כדין ובסמכות. בהקשר זה ציינה המשיבה כי בית המשפט אישר זימונם של 10 עדים מתוך רשימה של 20, לאחר שפירט ונימק כדבעי את הרלבנטיות של כל עד ועד לסוגיה שמתבררת לפניו. מכאן, נטען כי טענת העותרות בדבר דחייה מוחלטת של הבקשה לזמן העדים אינה נכונה ואף עולה כדי הטעיית בית משפט זה. עוד נטען כי הטענה לפיה המשיבה היא שבחירה מי מהעדים יזומנו, היא משוללת יסוד לנוכח החלטתו המפורטת של בית המשפט מיום 4.5.2015. זאת ועוד, נטען כי המשיבה לא התנגדה לזימונם של עדים רלבנטיים, חרף כך שזימונם של עדים רבים בשלב מקדמי, בטרם הקראת כתב האישום, פוגע בהיערכותה להליך. לבסוף, נטען כי העותרות מעלות טענות רבות כנגד החלטות בית המשפט, אולם אין בהן כל נימוק ענייני המצדיק התערבות מצד בית משפט זה.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בעתירה ובתשובה, על נספחיהן, הגענו לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות על הסף. תחילה נציין כי העותרות העלו טענות קשות נגד החלטותיו של בית המשפט לעניינים מקומיים, מבלי שגובו בנימוקים על פי רוב. למעשה, רוב הטענות הועלו בצורה סתמית ובעלמא מבלי שהוסבר מדוע יש בהחלטות כדי לגרום ל"פגיעה אנושה" בזכויות היסוד של העותרות, כפי שנטען.

9. לגוף העניין, הלכה פסוקה היא כי בית המשפט הגבוה לצדק אינו יושב כערכאת ערעור על החלטות ביניים המתקבלות בהליך הפלילי שעודנו מתנהל לפני הערכאה הדיונית, ועל הצדדים להמתין לסיום ההליך הפלילי ולהעלות את השגותיהם במסגרת ערעורם. אמנם בית משפט זה הכיר בקיומם של חריגים לכלל זה, אך זאת במקרים נדירים עד מאוד, כגון חריגה מסמכות או מקום בו מדובר בתופעה קיצונית של שרירות בתחום שהוא מינהלי טהור [ראו בג"ץ 4841/04 מחג'אנה נ' בית המשפט המחוזי בחיפה (24.6.2004) פסקה 2 לחוות דעתו של השופט י' טירקל וההפניות שם; בג"ץ 1020/12 סמואל נ' בית משפט השלום בתל-אביב-יפו (16.2.2012) פסקה 10]. עיון בטענות הצדדים ובהחלטות בית המשפט מלמד כי המקרה שלפנינו אינו נכנס בגדרם של אותם מקרים חריגים. עיקרה של עתירה זו נוגע להחלטת בית המשפט שלא לזמן את העדים שביקשו העותרות להעיד לצורך הוכחת טענתן בדבר אפליה בהליכי הרישוי במסגרת טענתן להגנה מן הצדק. ככלל, החלטה ביחס לזימונם של עדים מסורה לשיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית בהתאם לסעיף 106(א) לחוק, ובנסיבות העניין אנו סבורים כי שיקול דעת זה הופעל בזהירות רבה, מה עוד שבית המשפט אישר זימונם של 10 מבין 20 העדים, כפי שצוין לעיל. באשר לקביעה כי הטענה בדבר אפליה בהליכי הרישוי אינה נכללת במסגרת הטענה להגנה מן הצדק, שכן מדובר בסוגיה מובהקת מהתחום המינהלי שאינה מצויה בסמכותו של בית המשפט, אין אנו רואים מקום לדון בה במסגרת עתירה זו. לעותרות שמורות בעניין זה טענותיהן במסגרת ערעור שיוגש, ככל שיוגש, על הכרעת בית המשפט. 10. אשר לטענה לעניין סירובו של בית המשפט לעניינים מקומיים לשיקול מחדש את זימונו של העד כחלון, נדמה שלא היה כלל מקום להעלותה לפנינו הואיל ובמועד הגשת העתירה בית המשפט טרם הכריע סופית בנוגע לזימונו של העד כחלון, ואין אנו נדרשים לה. אשר על כן, העתירה נדחית על הסף. אין צו להוצאות. ניתן היום, י"ז באלול התשע"ה (1.9.2015).